

Палкий привіт учасникам земляцького зібрання!

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ЛЮТИЙ

Число 2 (122)

КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

На сторожі МИРУ

Війни розв'язують політики, а кров'ю платять народи. Ця істина стара, як світ. Її довелося спізнати на собі й нашим батькам та дідам, на долю яких випала Велика Вітчизняна війна, і нашому поколінню, кинутому в чужий Афганістан та на інші континенти в ролі миротворців. І нам, хто не раз чув над собою пересвист ворожих куль, кому довелося відчувати біль ран і ховати бойових побратимів, це особливо відчутне, особливо тоді, коли народ учергове відзначає роковини армії.

Ось і цього лютого наше ветеранське об'єднання, досить поріділе за останні роки, не стоятиме осторонь у пошануванні воїнів-оборонців. Вони не займалися міжнародними політичними інтригами – вони просто виконували свій громадянський обов'язок, не вимагаючи особливих почесей за свій подвиг. Хоча, як замислитися, то стає гірко на душі: чому в тій же Німеччині колишні воїни-загарбники мають незрівнянно більше благ, ніж наші солдати, які стали на смерть, захищаючи рідну землю, а згодом і визволяючи європейські народи від фашистської моровиці. Та й самі ми часом не пошануємо загиблих захисників належним чином – у цьому ми переконалися минулого року, коли поїздили по рідній Чернігівщині й мусили наводити лад на братських могилах. А це ж який виховний момент серед нашої молоді випущений із уваги держави, як би він пригрозився в підготовці допризовників до служби в українських Збройних Силах! Як і те, що нині кожен ветеран Другої Світової війни пошанований на власних родичів, а школі до них нема ніякого діла – чи є в нього нарубані дрова на зимову стужу, чи заніс хто до хати шматок свіжого хліба з магазину та відро води з сусідської криниці. Словом, є про що подумати всім і не лише в дні ювілеїв.

Як на мене, наша сучасна армія застрягла в безконечній веремії реформ і потребує всенародного піклування. Стосується це й модернізації озброєння, за яким ми рівняємося хіба що з африканськими країнами, і армійського вишколу. Недарма ж кажуть: хто не хоче годувати власну армію, той буде годувати чужу. Оскільки ж Україна завжди була ласим шматком землі в центрі Європи, ніколи не переведуться бажаючі прихопити її у власність, поставити наш народ на коліна. Згадаймо далеку й близьку нашу історію, про яку треба постійно нагадувати, з якої необхідно робити уроки. Охоронці миру у нас мають бути в центрі турбот усього народу.

Наше ветеранське об'єднання передбачає і в цьому році низку значних пропагандистських заходів як на малій батьківщині, так і в Києві. Та наші зусилля повинні знайти найсерйознішу підтримку з боку держави. Тільки за цієї умови наша українська армія буде твердо й надійно стояти на варті миру. Сильна армія – сильна держава. Про це треба пам'ятати всім нам і в дні народини її, і в повсякденні. Україна того варта.

Сергій КУДІН,
голова ветеранського об'єднання

ДО ВІДОМА ЗЕМЛЯКІВ!
Запрошуємо на традиційні загальні збори земляцтва, які відбудуться 10 лютого 2012 року в приміщенні Міжнародного виставкового центру. Початок реєстрації о 16 год. Початок зборів о 18 год. Будемо раді бачити вас із родинами за адресою: Броварський проспект, 15, 3-й павільйон.

Найголовніша формула успіху – вміння спілкуватися з людьми.
Франклін РУЗВЕЛЬТ

У ЛЮТОМУ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ГАЙОВИЙ Григорій Титович – 75-ліття. Народився 4 лютого 1937 року в селі Степанівці Менського району. Голова творчого об'єднання сатириків і гумористів Київської організації Національної спілки письменників України. Автор книжок «Болячка», «Українські псалми», «Тінь Дракона», підготував два випуски «Пересмішника на Парнасі», «Сподвижники», «Мисливець і Шпак», «Сурми бурлеску», «Українське задзеркалля», «Осінь моєї весни» та інші.

Член НСПУ. Лауреат літературних премій ім. Леоніда Глібова та Благовіст. Нагороджений орденом «За заслуги».

НЕВШУПА Олександр Андрійович – 75-ліття. Народився 16 лютого 1937 року в селі Олександрівка Корюківського району. Працював головним технологом КП «Київтрактородеталь». Ветеран праці.

ПОТЕБЕНЬКО Михайло Олексійович – 75-ліття. Народився 16 лютого 1937 року в селі Голінка Бахмацького району. Трудове життя віддав прокурорській роботі. Був заступником прокурора Херсонської області, заступником Центральноукраїнського транспортного прокурора, заступником прокурора Київської області, прокурором Києва, Генеральним прокурором України. Нині – радник Генеральної прокуратури.

Обирався народним депутатом України 1-го та 4-го скликань.

Заслужений юрист України. Почесний працівник прокуратури СРСР. Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС. Державний радник юстиції України. Член Вищої ради юстиції України. Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого IV та V ступенів, орденом «Знак Пошани», медалями. Автор понад 40 наукових і науково-методичних праць, кількох книг.

ШУЛЬГА Володимир Іванович – 75-ліття. Народився 20 лютого 1937 року в селі Пирогівка Шосткинського р-ну. Проживав в селі Кудлаївка Новгород-Сіверського району. Працював головою колгоспу, директором виноградарського радгоспу, науковим співробітником, начальником відділу садівництва, виноградарства і розсадництва державного концерну «Укрсадовинпрому». Нині – на пенсії.

Кандидат економічних наук. Автор понад 50 наукових праць.

ДІДЕНКО Віра Іванівна – 70-річчя. Народилася 5 лютого 1942 року в селі Пирогівка Прилуцького району. З 1974 р. працює гірничим інженером-проектувальником I категорії інституту «УкрДІПРОНДІнафта» (нині «УкрНП»).

Ветеран праці.

МОВЧАН Петро Іванович – 70-річчя. Народився 20 лютого 1942 року в селі Масани Чернігівського району. Нині – вчений секретар Міжнародної Академії фундаментальних основ буття.

ЄМЕЦЬ Михайло Маркович – 70-річчя. Народився 26 лютого 1942 року в смт. Березна Менського району. Директор ВАТ «Птахорадгосп «Березнянський».

Неодноразово обирався депутатом селищної, районної та Чернігівської обласної рад.

Заслужений працівник сільського господарства України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, ветлікар. Заслужений працівник сільського господарства України.

ВАСИЛЬЄВА Лідія Григорівна – 65-річчя. Народилася 1 лютого 1947 року в Ічні. Працювала завідуючою аптеки № 75. Нині – на пенсії. Провізор вищої категорії.

ВЕРЕМЕНКО Людмила Михайлівна – 65-річчя. Народилася 5 лютого 1947 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Нині науковий співробітник Українського інституту громадського здоров'я у сфері стандартизації медичних послуг. Автор близько 40 наукових праць.

БІЛИК Леонід Олександрович – 65-річчя. Народився 8 лютого 1947 року в селі Григорівка Бахмацького району. Був заступником начальника управління Укоопспілки. Нині – на пенсії.

Відмінник споживчої кооперації.

ШИНКАРЕНКО Валентина Григорівна – 65-річчя. Народилася 10 лютого 1947 року в місті Новгород-Сіверський. Працювала головним бухгалтером ВАТ «Лікон». Нині – на пенсії.

СОРОКІН Володимир Валерійович – 65-річчя. Народився 19 лютого 1947 року в місті Новгород-Сіверський. Працює інженером виробничо-технічного відділу Київенерго.

ХАНТІЛЬ Володимир Євгенович – 60-річчя.

Народився 2 лютого 1952 року в селищі Ладан Прилуцького району. Інженер ремонтно-будівельного управління-41 з ремонту лікарень.

БОНДАРЕНКО Валентин Григорович – 60-річчя. Народився 4 лютого 1952 року в селі Степові Хутори Носівського району. Директор охоронної компанії ТОВ «Юліон».

СИРОВА Ольга Василівна – 60-річчя. Народилася 5 лютого 1952 року в селі Жукля Корюківського району. Працювала на редакторських посадах. Нині – відповідальний секретар журналу «Наталі».

КОЛЕСНИК Галина Миколаївна – 60-річчя. Народилася 8 лютого 1952 року в селі Заудайка Ічнянського району. Науковий співробітник Українського НДІ технічної інформації.

Має друковані праці у співавторстві з іншими науковцями.

АНДРОС Сергій Олександрович – 60-річчя. Народився 2 лютого 1952 року в селі Макишин Городнянського району. Народний депутат Верховної Ради України.

Член комітету з питань правової політики. Член фракції ПР. Президент Чернігівської обласної федерації кікбоксингу. Заступник голови Чернігівського обласного відділення ПР.

ГОНЧАР Віталій Іванович – 60-річчя. Народився 20 лютого 1952 року в селі Новий Биків Бобровицького району. Був начальником управління визначення статусу та пільг громадян, які постраждали від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Київміськдержадміністрації. Нині – заступник генерального директора ТОВ «Азбі».

Полковник міліції у відставці. Голова Київської обласної організації партії «Громадянська солідарність».

СИДОРОВ Василь Іванович – 60-річчя. Народився 20 лютого 1952 року в Полтавській області (нині проживає в Ніжині). Генеральний директор ТОВ «Ніжинські лабораторії скануючих пристроїв».

МАРУЖЕНКО Раїса Олексіївна – 60-річчя. Народилася 25 лютого 1952 року в селі Красне Бахмацького району. Працювала начальником відділу кадрів державної служби Міністерства освіти і науки України. Нині – на пенсії.

Обирався депутатом Жулянської сільської ради. Відмінник освіти України. Ветеран праці.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Новгород-сіверці року минулого

Повторимо і ми злюблену фразу, яку з року в рік у ці дні звикло вживають усі засоби масової інформації: "От і відійшов у минуле ще один рік. Давайте згадаємо, яким був він для нас!"
 Редакція "Отчого порогу" також звернулася з цим традиційним питанням до своїх читачів.
 Отже, слово голові Новгород-Сіверського відділення нашого земляцтва Миколі ЗАСУЛЬСЬКОМУ.

Члени нашого відділення брали активну участь у всіх заходах, які проводило Товариство та працювало за затвердженим загальними зборами планом протягом року.

По-перше, про сумне. Члени відділення взяли участь у похованні свого представника в Новгород-Сіверську Бунака Михайла Сергійовича, який пішов із життя.

Та життя продовжується, і на черговому зібранні членів відділення заслужений журналіст України Микола Хрієнко презентував свій авторський проект "Українці за Уралом", метою якого є створення масштабної картини історії переселення українців і розповідь про їхнє сучасне життя. Уже проведено три етапи проекту. Журналіст-мандрівник пішки подолав Урал, Алтай, Хакасію, Колиму, Чукотку, Сахалін, Курильські острови та інші місця. Почався завершальний етап проекту. Силами членів відділення невтомному пошуковцю була надана спонсорська допомога для завершення проекту. Так, ЗАТ "Оболонь" надало допомогу у сумі 15 тис. грн. на подальші дослідження.

На зборах також була заслухана інформація В.В.Головченка про його книгу "Україна: литовська доба", яка відкриває нові сторінки історії Новгород-Сіверщини, пов'язані з прізвиськом "Литвин".

Члени Новгород-Сіверського відділення Товариства брали активну участь у зустрічі земляків, яка відбулася 28 квітня у Палаці спорту. Зустріч була наповнена товариською атмосферою, якій органічно сприяли інформаційні стенди відділень та багатогранна виставка народних промыслів і творчості.

На стендах відділення була розгорнута виставка фоторобіт голови відділення під девізом "Пори року".

В зустрічі брали участь голова Новгород-Сіверської райдержадміністрації В'ячеслав Кауфман, голова районної ради Віктор Душин, голова Новгород-Сіверської міської ради Сергій Пунтус.

Напередодні цієї події були підготовлені й передані до Товариства пропозиції щодо оформлення виставки та всі необхідні матеріали для виготовлення стендів.

У квітні члени відділення брали участь у суботнику на території музею в Пирогові.

4-6 травня відбулась поїздка активу регіонального відділення до Чернігівської області та Новгород-Сіверського. Проведено зустріч із президентом Чернігівської ТПП К.В.Івановим, під час якої обговорені питання роботи з членами палати, а також питання диверсифікації членських внесків.

У Новгород-Сіверську проведено робочі зустрічі з активом міста: головою райдержадміністрації В.М.Кауфманом та іншими керівниками міста і району, активом міста. Під час зустрічей

були обговорені питання щодо подальшої спільної роботи по залученню інвестицій в економіку району.

Також проведені робочі зустрічі із сільським головою села Грем'яч О.М.Карцан, активісткою Н.П.Дорох, директором Будинку культури М.І.Ткаченком, директором комунального підприємства С.І.Іваницьким. Були заслухані їхні звіти про використання благодійних внесків Київської ТПП на відновлення водопостачання в селі, ремонт насоса для артезіанської свердловини та на облаштування Будинку культури. Школі передано бібліотечку. Надано благодійну допомогу ветерану Великої Вітчизняної війни С.І.Іваницькому.

Допомога у сумі 5 тис. грн. надана на видання знакової для дослідження історії землі Чернігівської книги "Сіверські скрижалі".

У червні відбувся велосипедний пробіг групи ентузіастів на чолі з головою відділення по теренах Чернігівщини. Було подолано 503 км. по історичних та пам'ятних місцях. Відбулись зустрічі із цікавими людьми, велась фотозйомка для подальшого оформлення експозиції.

Представники регіонального відділення також брали участь у традиційній зустрічі земляків, що відбулася на теплоході.

15-16 вересня у Новгород-Сіверському відбулись історико-генеалогічні читання "Родові таємниці Сіверського краю". Читання проходили за ініціативою членів Ради Товариства. Від імені Ради мешканців міста вітав П.О.Мисник. Він також відкрив читання, в яких брали участь голова відділення та його член Г.І. Кокта.

Було заслухано доповіді з історії родоводів Новгород-Сіверщини. Учасники читань відвідали історико-

культурний музей заповідника "Слово о полку Ігоревім" та Спасо-Преображенський монастир. Також відбулася екскурсія містом.

Зараз завершується моніторинг у пошуку друкарні та спонсорів для видання збірки матеріалів читань.

Член осередку Г.І.Кокта надала благодійну допомогу для вирішення технічних проблем села Грем'яч у сумі 600 грн.

Протягом звітного періоду уточненні дані членів земляцтва, складено нові списки.

Члени осередку брали участь у Днях Товариства, що відбулися у Києві.

Зібрано та передано до Товариства 1800 грн. членських внесків.

40 членів відділення передплатили газету "Отчий поріг".

Протягом року члени регіонального відділення відвідували рідну землю, підтримували зв'язки із земляками.

Земляцька

У приміщенні Міжнародного виставкового центру відбулася конференція Чернігівського земляцтва, на яку було делеговано по три представники із кожного земляцького відділення. Відкрив та провів конференцію голова земляцтва Віктор Ткаченко, який поінформував присутніх про те, що станом на 27 січня 2012 року Товариство нараховує 3056 членів земляцтва. Впродовж листопада–грудня 2011 року відбулись звітні збори відділень та об'єднань, на яких було обрано 69 делегатів. На конференції також присутні голова ради, заступники голови ради та 25 членів ради. Таким чином, на конференції присутній 101 делегат.

Було сформовано президію, до якої обрано Віктора Ткаченка, Володимира Желібу, Андрія Пінчука, Сергія Кудіна та Павла Кривоноса. До порядку денного включені питання: про проведення загальних річних зборів Товариства, звіт про роботу Товариства у 2011 році, звіт ревізійної комісії, про вирішення фінансових питань, про внесення змін до складу ради Товариства та про затвердження рішення ради щодо вступу Товариства до Всеукраїнської громадської організації "Асоціація ветеранів спорту України". В.Ткаченко поінформував присутніх, що на конференцію запрошені ревізійна комісія повним складом, окремі земляки, а також журналісти деяких провідних засобів масової інформації України. Далі голова ради ознайомив присутніх із результатами нашої роботи впродовж минулого року.

– Вже понад рік земляцький штаб перебрався з правого на лівий берег Києва, так би мовити, ближче до малої батьківщини. Загалом, це не вплинуло на стиль і обсяги роботи як офі-

су, так і відділень, а також ветеранського, чорнобильського, молодіжного об'єднань. Переважно на базі Міжнародного виставкового центру відбувалися засідання ради земляцтва, зібрання більшості відділень, на яких координувалися спільні дії, спрямовані на виконання Угоди, ухваленої на минулих загальних зборах земляків. Хотів би відзначити бодай кілька особливо помітних напрямків нашої роботи та конкретних фактів, які запам'яталися особливо.

За планом відбувалися традиційні заходи віншування наших ювілярів, участь у святах з нагоди ювілеїв міст і сіл Сіверщини, ярмарках, ювілейних датах видатних земляків як у державному масштабі, так і в місцевому.

У 2011 році в нашому середовищі народилася ініціатива проведення масштабного конкурсу серед школярів області "Поетичні стру-

мочки Сіверського краю", що увінчався врученням премій переможцям і виданням збірки віршів. Побачили світ і нові книги наших земляків – Василя Устименка, Миколи Обушного, Миколи Ткача, а також вагоме колективне дослідження "Сіверські скрижалі". Наприкінці року своєї 10-річній ювілей відзначила наша газета "Отчий поріг".

Продовжувалося плідне співробітництво із медичними установами, навчальними закладами, закладами культури області з метою надання різнобічної фахової допомоги нашим землякам.

Багато важливих заходів на рахунок ветеранського об'єднання. Особливо корисним і повчальним став автопробіг "Дорогами пам'яті",

Гарний заспів

Гарний заспів на 2012 рік зробило Товариство "Чернігівське земляцтво" як координатор Асоціації земляцтв України.

За організації та під орудою Віктора Ткаченка, голови Чернігівського земляцтва та Асоціації земляцтв України, керівники громадських об'єднань побували на чернігівській землі: відвідали Свято-Героргієвський жіночий монастир в селі Данівка, оглянули музей історії ткацтва Чернігівщини та величний собор Різдва Богородиці з унікальним іконостасом в Козельці.

А завершилася цікава поїздка зустрічю в селі Калитянське з цікавими людьми – Надією та Олександром Миклухо-Маклаями. Вони разом зі своєю родиною створили приватний музей, присвячений видатному українському

подорожанину та науковцю, відкривачу нових земель Миклухо-Маклаю, девізом якого були слова: "Необхідно щось важливе зробити для лю-

дей – тільки тоді ти людина".

Закінчилася екскурсія справжніми українськими вечорницями, на яких яскраво проявилися багатогранні таланти родини, а особливо її берегині – Надії Миклухо-Маклай.

Керівники земляцтв України в боргу не лишилися – також зблисули своїми вмінням і талантами та на закінчення сердечно подякували господарям і керівництву Чернігівського земляцтва за прекрасно організовані щирі зустрічі на древній українській землі.

Валерій ФЕНЬ,
виконавчий директор
МГО "Волинське братство"

К О Н Ф Е Р Е Н Ц І Я

під час якого були впорядковані пам'ятники в ряді населених пунктів Козелецького та Чернігівського районів. Це важливо, оскільки більшість пам'ятників в області на могилах воїнів-визволителів знаходиться в занедбаному стані.

Ще більше згуртувала земляків традиційна мандрівка на теплоході до Десни та волейбольний турнір між молоддю кількох земляцтв.

Підтримувалися плідні зв'язки з Чернігівським земляцтвом у Москві, з об'єднанням українців Росії. Розширювалися міжнародні зв'язки земляцтва й з іншими країнами.

Насамкінець повідомлю, що ми завершили удосконалення структури нашої громадської організації у відповідності з новими правовими нормами, спільно з керівниками відділень працюємо над уточненням списків членів земляцтва, займаємося поточними питаннями.

На жаль, не всі відділення працювали так, як хотілось би. Практично завмерла робота в Щорському, Ніжинському, Семенівському та Варвинському відділеннях. Активу цих відділень час змінити ставлення до справи, за яку взялися, і у випадку необхідності вирішити кадрові питання.

Незважаючи на різноманіття політичних позицій, більшість земляків, об'єднаних у відділення, зуміли зробити чимало корисного в благодійницькій сфері. Хочеться згадати про найважливіші факти доброчинності, так би мовити, первинного рівня. (Про благодійництво земляків читайте в окремому матеріалі).

Голова ревізійної комісії Олег Проценко свій звіт присвятив аналізу фінансової діяльності Товариства впродовж року та поінформував присутніх, що перевіркою не виявлено будь-яких фінансових порушень.

Наступне питання було присвячене внесенню змін до складу ради Чернігівського земляцтва. У зв'язку з невідворотними життєвими обставинами та на вимогу Головного управління юстиції у м. Києві внесені необхідні зміни до складу ради Товариства.

ва. Інформація про персональний склад ради буде подана у наступному числі часопису після завершення процедури реєстрації.

Окрім цього, Віктор Ткаченко зупинився на питанні про вступ товариства "Чернігівське земляцтво" до Асоціації ветеранів спорту України, яка нині об'єднує 37 юридичних осіб. У цьому питанні його також підтримали одногослоно.

Далі відбулося відзначення членів Чернігівського земляцтва Почесними грамотами та Подяками земляцтва. А всім новообраним почесним членам земляцької ради було подаровано "Сіверські скрижалі".

Леонід РУСИЧ

Козельчани звітували

Тепло по-домашньому провели звітні збори земляки Козелецького відділення в приміщенні Київського Національного економічного університету. Йшлося про роботу в 2011 році та план заходів на 2012. Збори від-

крив голова Володимир Саченко. Він доповів про результати роботи та план на цей рік. Найзначнішим доробком козельчан за минулий рік стало видання книги про минувшину рідного краю "Опис землі Козелецької" під редакцією В.Гузія та А.Пенського. 70 примірників цієї книжки передано козельцькому собору Різдва Пресвятої Богородиці для розповсюдження серед відвідувачів та збирання отриманих коштів на ремонт храму.

В 2011 році завдяки сприянню столичних чернігівців із державного бюджету було надано фінансову допомогу на реконструкцію лікарень в Козельці та Острії. Окрім цього, членами відділення велася активна допомога у працевлаштуванні земляків, вступу випускників шкіл до київських вузів, оздоровлення дітей, фермерським підприємствам у розвитку їх діяльності, забезпечення комп'ютерами шкіл тощо. Цікавою акцією козельчан були збори представників медичної сфери, вихідців із Козе-

льцького району, які працюють в Києві. У 2012 році козельчани запланували провести такі збори серед представників освітньої сфери, працівників силових відомств та випускників київських вузів. Такі зустрічі, на думку голови козельчан, допоможуть знайти у столиці багато земляків і залучити їх в ряди Чернігівського земляцтва. Окрім цього, заплановано допомагати землякам та надавати активну спонсорську допомогу, зокрема, на реставрацію собору Різдва Пресвятої Богородиці і його унікального іконостасу, проведенню святкування урочистостей у Острії з нагоди ювілею князя Ю.Долгорукого тощо. Також було заплановано направити представників земляцтва на засідання сільських рад для вивчення основних питань та надання допомоги у їх вирішенні. На збори прибуло біля 40 делегатів, серед яких активісти Ольга Божок, Любов Лук'яненко, Григорій Розум, Володимир Гузій, Євген Михайленко, Микола Юрченко, Володимир Йовенко, Михайло Борисенко, онука відомої землячки Наталії Зубицької Оксена та інші.

Леонід РУСИЧ

В приміщенні Київського геологорозвідального технікуму відбулися звітно-виборні збори Куликівського відділення земляцтва. В роботі зборів взяли участь вихідці з Куликівщини – ветерани дипломатичної служби, працівники освітянської та наукової галузі тощо.

Куликівці готові

до
2012

Дуже приємно, що досить масово було представлено молодіжне крило. Серед нинішніх молодих киян нещодавні випускники київських вузів, які знайшли себе в столиці України у сфері освіти, бухгалтерського обліку, геологічних і гідрометеорологічних досліджень, енергетики, будівництва, транспортного обслуговування і банківської діяльності. Раду Товариства "Чернігівське земляцтво" на зборах представляв заступник голови – незмінний куратор відділення Микола Борщ.

За традицією було розглянуто звіт керівництва відділення про роботу за звітний період. У виступах в ході обговорення доповіді наголошувалося на необхідності посилити роботу серед молоді як у Києві, так і на малій батьківщині у сфері пропаганди здорового способу життя, відмови від шкідливих звичок, патріотичного виховання. Запорукою цього була і організація самих зборів, на яких не було спиртних напоїв, ніхто не виходив на "перекури". Учасники зборів "дегустували" чай, каву, печиво, тістечка. Старші товариші поділилися спогадами про своє навчання, початок трудової діяльності.

Наставники висловили упевненість у перспективному майбутньому юних земляків – тих, хто лише вийшов на дорогу життя. І, безумовно, ті, кому нині ще не виповнилося і 30, стануть заслуженими, будуть практично допомагати тим, хто залишився працювати і жити на рідній Куликівській землі.

Після звіту було дано оцінку роботі керівництва відділення. Переобрано на новий термін керівником відділення Володимира Лузана. Заступниками обрано Ольгу Філіпенко та Світлану Карпенко. Обрали делегатів на звітну конференцію Товариства.

Одним із важливих питань, розглянутих на зборах, була передплата на газету "Отчий поріг". Ухвалено рішення підписатися кожному члену особисто і колективно передплатити газету в ті сім'ї і школи, вихованці яких представлені у складі відділення земляцтва. Після завершення зборів ще довго нікому не хотілося розходитися. У кожного залишилися приємні враження. Наступна зустріч відбудеться уже в лютому – на загальних зборах.

Отже, до зустрічі, земляки!

Наш кор.

КЕРІВНИК ЗВІТУВАВ

2 грудня 2011 року в затишній залі Міжнародного виставкового центру в черговий раз зібралися земляки, члени Менського регіонального відділення Чернігівського земляцтва, вирішити організаційні та поточні питання. А заодно – поспілкуватися, розповісти щось цікаве із життя, поділитися своїми радощами і болями.

Цього разу збори були звітно-виборними. Тож із звітною доповіддю виступив керівник відділення Микола Ткач. Він детально розповів про проведені впродовж року заходи та участь у них членів відділення. Відзначив активних учасників земляцьких заходів. Більш детально зупинився на останній поїздки земляків до селища Макошине, куди завезли для бібліотеки необхідну навчальну літературу та диски. Макошинські школярі у відповідь порадували своїх земляків чудовим концертом з захоплюючими акробатичними номерами. Було також проаналізовано стан передплати земляцької газети "Отчий поріг". В.Гавриш та В.Терещенко тут же організували додаткову передплату газети для бібліотек шкіл району.

Потім були проведені перевибори керівника відділення, його заступників та вибори делегатів на річну земляцьку конференцію.

На пропозицію О.Довгого, який позитивно охарактеризував претендента, керівником відділення одногосно знову обрано М.Ткача. Його заступниками – В.Гавриш, О.Калинського, В.Терещенко.

Наступним питанням порядку денного було вже традиційне для відділення поздоровлення щорічних ювілярів. Цього року їх випало аж 19. Щоправда, прийшли не всі, тож вітали тільки тих, що були присутні.

А далі за столом потекла дружня земляцька бесіда: спогади, бувальщини, незвичайні пригоди. М.Якуб та Т.Попелим розповіли про дивовижні зустрічі із земляками в далекій Африці; О.Довгий поділився спогадами про перипетії встановлення пам'ятника видатному композитору й хоровому диригенту Г.Верьовці в Березному.

На зборах була присутня виконавчий директор товариства "Чернігівське земляцтво", перший заступник голови земляцтва Тетяна Літошко. Вона привітала новообране керівництво відділення, а також розповіла про плани роботи Ради земляцтва на найближчі місяці.

Микола БУКАТИЙ

ЗВІТУЮТЬ ГОРОДНЯНСЬКІ ЗЕМЛЯКИ

10 січня 2012 року були проведені звітно-виборні збори Городнянського відділення Чернігівського земляцтва в Києві, на яких були присутні 2 народні депутати України – Л.В.Бирюк та Л.Г.Лук'яненко, 6 академіків, професорів, взяли участь В.В.Ткаченко – керівник столичного Чернігівського земляцтва, А.М.Лавський – голова Городнянської райдержадміністрації, А.І.Богдан – міський голова Городні, а всього 37 чоловік.

Зібрання привітав президент Національної академії державного управління при Президентіві України, доктор наук з державного управління, професор, заслужений економіст України Юрій Ковбасюк, який підкреслив, що вдячний за вибір приміщення академії для проведення такого авторитетного зібрання, запропонував збиратися частіше, адже з Чернігівської області в НАДУ навчалися 225 керівників, а зараз учиться 16 осіб з обласних, міських, районних адміністративних рад. Практично всі голови райдержадміністрацій, їх заступники, голови районних рад, їх заступники підвищують кваліфікацію в інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії.

Городнянський осередок Чернігівського земляцтва вітали представники Носівського, Корюківського, Ріпкинського відділень. Підведені підсумки роботи регіонального відділення за звітний рік і затверджений план роботи на 2012 рік. А звітувати було про що.

З ініціативи й безпосередньої участі керівництва Городнянського відділення розроблялася "Програма перспективного розвитку енергозабезпечення Городнянського району". Вартість розробки програми складає понад 100 тис. грн.

Велася тісна співпраця з народними депутатами України Левом Бірюком, Левком Лук'яненком, Михайлом Чечетовим. Для всіх учасників Великої Вітчизняної війни була виписана газета "Новини Городнянщини". Продовжувалося обладнання експозиції Народного краєзнавчого музею в Городні, реконструювалося й відкривалося приміщення колишньої жіночої гімназії (нині – середньої школи № 2 Городні), який виповнилося 100 років. Дякуючи наполегливим спільним діям, для цього Кабінетом Міністрів України було виділено 4 млн. гривень.

Авторський колектив книги "Край, мій рідний край" про історію і сьогодення Городнянщини (який очолює П.Назимко) на прохання керівництва району почав роботу над перевиданням книги. Враховуються побажання спонсора (ним було виділено 50 тисяч гривень на видання вище згаданої книги та енциклопедичного довідника "Городня") щодо подання більш ґрунтовного досвіду роботи адміністрації, міського голови, в тому числі з регіональним відділенням земляцтва. Ці дві, а також ще одна ко-

рисна книга "Сіверські скрижалі" були надіслані в бібліотеки і школи району як посібники для вивчення Городнянщини.

П.Назимко разом з керівниками облдержадміністрації взяв участь у проведенні консультацій для вступу до Національної академії державного управління при Президентіві України.

Заслужений артист України Анатолій Кобзар і артист оригінального жанру Михайло Твердий протягом 2011 року давали концерти на різноманітних урочистостях в Городні та селах району.

Разом з керівництвом району відзначалися ювілеї видатних людей.

17 вересня 2011 року відбулася поїздка керівників регіонального осередку земляцтва до Городні на відзначення Дня міста та дати визволення його від фашистських загарбників.

На святкуванні були вручені книги районній бібліотеці для активного вивчення історії рідного краю, відвідано виставку, яку організував член Національної спілки художників України Михайло Хіхлуха.

Багато з запланованого було реалізовано, є плани й на майбутнє. Даремно намагатися зупинити час, можна лише спробувати крокувати з ним синхронно. Саме так намагається чинити Городнянське відділення Чернігівського земляцтва в м. Києві.

П.С.Назимко на цій зустрічі активу поділився своїми думками і щодо керівництва відділенням. У зв'язку з погіршенням стану здоров'я він надалі не зможе результативно виконувати належні обов'язки, тому просить увільнити його від них. Активісти з розумінням сприйняли таку заяву, щиро дякували йому за роботу і погодились з пропозицією обрати П.С.Назимка почесним головою відділення. Адже він у свій час гуртував городнянських земляків у Києві, вніс вагомий вклад у становлення відділення і вже майже 10 років очолює його. Керівником обраний В'ячеслав Олексійович Лашук, журналіст, поет.

Після зборів наш земляк – артист Михайло Твердий презентував активістам два свої нові твори: пісню "Свій дім" – як данину пам'яті Абраму Кацнельсону та пісню "Городнянці" на слова Петра Верхуші.

**Олена НЕПОНЕНКО,
Леонід ЯКУБЕНКО,**

редактор Городнянської міськрайонної газети "Новини Городнянщини".

На знамені нашого земляцтва серед основних заповідей є й таке: любити свою малу батьківщину, свою Чернігівщину, любити не тільки на словах, а й всіляко допомагати їй у виході зі скрути. Наша область майже по всіх показниках опинилася на останніх місцях серед українських областей. Це не може не хвилювати тих сіверян, які не лише живуть у столиці, а й можуть допомогти землякам як не матеріально, то через чиновницькі та інші важелі – адже в колективі чимало знаних державних і політичних діячів, бізнесменів, працівників культури, авторитетних журналістів. Незважаючи на різноманіття політичних позицій, більшість земляків, об'єднаних у районні відділення, також зуміли зробити чимало корисного в благодійницькій сфері.

Віхи доброчинства

Хочеться згадати про найважливіші факти добротворчості, так би мовити, первинного рівня. Вони включають у себе різні напрямки: економічний, освітній, соціальний захист та охорона здоров'я, культурний, охорона духовної спадщини, краєзнавство та розвиток сучасної культури. Подаємо своєрідну панораму нашого доброчинства за минулий рік, складену за інформацією керівників районних відділень.

Бобровицьке відділення

За сприяння земляків до міського бюджету з державного додатково спрямовано 1,5 млн. гривень; передано 30 тис. гривень приватних коштів. Подаровано комп'ютер центральній районній бібліотеці. Передано 40 тис. гривень на ремонт Кобилчанської школи, подаровано 25 ноутбуків школярам райцентру. Участь у ювілейних заходах з нагоди 120-річчя від дня народження П.Тичини, видання книги "Не бував ти у наших краях" (49 тис. гривень для її підготовки надали меценати), 400 книг подаровано закладам культури та школам району. Проведений традиційний конкурс серед учнів району "Вся і давність, і обнова – українська мова", лауреатам виплачується стипендія впродовж 6 місяців. Усім бібліотекам, сільським радам та навчальним закладам передплачено газету "Отчий поріг".

Борзнянське відділення

В селі Касянів та Любомудрівка почищено 8 криниць, 2 ставки, викопано нову водойму. Малозагорівській сільській раді передано 5 комп'ютерів. У селі Ядуги презентував свою книгу "Ядуги – село і

люди" школярам М.Обушний і передав книги сільським бібліотекам району. В садибі-музеї О.Саєнка в Борзні проведений захід "Міцна сім'я – міцна держава" та започатковане створення художньої галереї. При в'їзді в Борзну встановлено поклонний хрест.

Варвинське відділення

Продовжили пошукову роботу з метою облаштування музею-садиби Г.Вороного, пошук експонатів та меценатів.

Городнянське відділення

З ініціативи й за участі відділення розроблено програму перспективного енергозабезпечення району, вартість якої склала 100 тис. гривень. Домоглися від уряду виділення 4 млн. гривень на реконструкцію школи в Городні.

Почалася підготовка перевидання книги "Край, мій рідний край". Бібліотеку літератури передано шкільному музею села

Хоробиці. Організована консультація відповідними фахівцями інституту серцево-судинної хірургії ім. М.Амосова землякам і виділено на придбання апаратури біля 100 тис. гривень. Брала участь у ювілеях земляків В.Баженова, І.Дудки, в урочистостях з нагоди відзначення Дня Городні та визволення району від фашистських загарбників. Продовжили обладнання експозиції народного краєзнавчого музею в Городні.

Ічнянське відділення

Надано фінансову допомогу для проведення шахового турніру серед ветеранів району, Бурімському Будинку культури для придбання меблів, літоб'єднанню

Діяли толокою

Голова Коропського відділення Чернігівського земляцтва Анатолій Карачоба та його заступник Сергій Ковтун провели зустріч зі своїми земляками в середній школі села Лукнів Коропського району.

Цій зустрічі передували драматичні події: восени минулого року тут сталося дві пожежі – постраждала частина дитячого садка та середньої школи. На подію відгукнувся депутат районної ради Володимир Кунцін. Він допоміг обладнати школу новими меблями та звернувся з проханням про допомогу до своїх земляків у Києві.

В школі також знаходились картини художника Олександра Огієнка. Після пожежі вони потребували серйозної реставрації. Ці питання були оперативно вирішені Коропським відділенням Чернігівського земляцтва в м. Києві. Окрім цього, директору школи Валентині Гончаровій була вручена матеріальна допомога від земляків.

На зустрічі були присутні голова Коропської райдержадміністрації Володимир Бригінєць, голова районної Ради депутатів Петро Демиденко та сільський голова Михайло Залозний.

Світлана ТРИНУС

"Криниця". Надано допомогу випускникам при вступі до столичних вузів. Допомогли в лікуванні та оздоровленні ветеранам ВВв Ічні. Взяли участь у святкуванні 110-ї річниці В.Чумака, 30-річчя від заснування Національного історико-культурного заповідника "Качанівка". Здійснено розробку проекту відродження садиби-музею В.Чумака, створено фонд імені поета з метою залучення коштів меценатів для будівництва музею, видано доповнену книгу Лариси Гудименко "Родинне гніздо В.Чумака". Надано благодійну допомогу в облаштуванні церкви воскресіння Господнього в Ічні. Надана допомога у виданні та презентації книг ічнянців. Надана фінансова допомога та здійснені оргзаходи з презентації у Державній науковій бібліотеці ім. В.Заболотного проекту "Історія малих міст України".

Козелецьке відділення

Кращим учням Карпилівської школи вручено 7 комп'ютерів, поповнено книгами бібліотеку села Короп'є. Надана фінансова допомога для будівництва церкви Св. Миколая в Острі. Продовжене будівництво каплички в затопленому селі Старий Глибів. Видана книга "Опис землі Козелецької".

Коропське відділення

Надано допомогу в освітленні вулиць села Оболоння. Школі села Червоне закуплено м'ячі, шахи й шашки, сітки для волейболу й тенісу, передано 70 Новорічних подарунків. В Понорниці відкрито пункт гарячого харчування на 25 соціально незахищених громадян похилого віку. Проведено традиційний мистецький пленер. У школі села Жовтневого відремонтовано приміщення та облаштовано краєзнавчий музей. Придбано лісоматеріали для ремонту церкви в Оболонні.

Корюківське відділення

Громаді села Жукля надані інвестиції для підготовки та проведення 100-річчя Свято-Покровського храму на загальну суму 110 тис. гривень. Школам району закуплено 12 комплектів комп'ютерної техніки. Постійно надавалася гуманітарна допомога будинкам самотніх людей похилого віку в Корюківці та Холмах. Бібліотекам району передано 100 примірників книги В.Устименка "Звезди свій храм". Велася пошукова робота із встановлення імен жертв Корюківської трагедії. На розробку проекту нового меморіального комплексу в райцентрі зроблено перший земляцький внесок в сумі 3000 гривень.

Куликівське відділення

Надано фінансову допомогу дитсадку й школі Дроздівки. Підключено до Інтернету Ковчинську школу ім. Л. Дєполович. Подаровано телевізор Горбівській школі.

Менське відділення

В Київському будинку вчителя проведено колядницький вечір. Подаровані книги для шкіл району.

Новгород-Сіверське відділення

Надана допомога сільраді Грем'яча на вирішення соціальних проблем, а також передано школі навчальні посібники та художню літературу. Проведена презентація книги В. Головченка "Україна і литовська доба". Для організації пішохідного переходу місцями розселення українців за Уралом виділено М. Хрієнку 15 тис. гривень. Здійснено велопробіг історичними місцями

Чернігівщини групою ентузіастів. Участь у міжнародних історико-генеалогічних читаннях "Родові таємниці Сіверського краю".

Носівське відділення

Надана фінансова допомога для виготовлення пам'ятника воїнам-афганцям. Організована акція для малюків Носівки "Малюнок на асфальті" до 70-річчя Перемоги. До цієї ж дати проведено концерт для хворих Лосятинської сільської лікарні. Організовані художні виставки в Носівці й Червоних Партизанах.

Прилуцьке відділення

Придбано саджанці дубів і каштанів для посадки алеї в Прилуках, саджанці винограду для розширення виноградника в Густинському монастирі. Організовано зустріч випускників шкіл Срібнянського району. Передано до шкільних бібліотек Срібнянського району навчальні посібники та художню літературу. Участь у урочистостях, присвячених Дню дитини, в Прилуцькому дитбудинку "Надія", вручення подарунків. Проведено літературно-мистецьку композицію та показано дві вистави Київського лялькового театру в Прилуцькому міському Будинку культури. Продовжувались роботи для створення в Прилуках музейної кімнати "Шевченківська світлиця".

Надано допомогу в проведенні Воздвиженського ярмарку в Срібному. Участь у заходах, проведених у Линовиці до 70-річчя з дня Перемоги. Участь у заходах до 100-річчя канонізації святителя Іоасафа в Прилуках та Белгороді, в урочистостях по вшануванню заслуженого артиста України Б. Харитонова. Видано книгу-довідник про членів відділення.

Ріпкинське відділення

Надана допомога мешканцям Радуля на комунальні потреби та для упорядкування меморіалу загиблим воїнам-визволителям. Надана допомога ветеранам району для організації Новорічних свят. Надана допомога школі в Нових Яриловичах. Для придбання релігійної атрибутики надано допомогу Любецькій Спасо-Преображенській церкві. Передано Любецькій селищній бібліотеці художню літературу. Видано й розповсюджено книгу "Ми – ріпкинци". Виготовлено пам'ятний знак Св. Антонія Печерського.

Сосницьке відділення

Надано допомогу 20 землякам у проходженні діагностування та лікування в столичних медичних закладах. Працевлаштовано 15 випускників вузів та тих, хто побажав змінити роботу. Надано правову допомогу 10 землякам. Передано одяг 5 малозабезпеченим родинам села Авдівка. Взяли участь у відзначенні Дня Сосниці та дня народження О. Довженка, у відзначенні 45-річчя районної музичної школи та присвоєнні їй імені М. Полторацького. Виготовлено меморіальні дошки Марка Полторацького та Юрія Виноградського. Порушене клопотання щодо присвоєння Сосницькій центральній райлікарні імені Бориса Смирнова. Придбано для Сосницького краєзнавчого музею комп'ютер.

Чернігівське відділення

Взяли участь у святкуванні Дня Чернігова. Надано допомогу 30 землякам у проходженні діагностування та лікування в медичних закладах столиці. Працевлаштовано 40 випускників вузів. Надано правову допомогу 20 землякам. Надавали допомогу випускникам шкіл міста та району при вступі до столичних вузів.

Матеріал сформований на основі довідок, поданих керівниками районних відділень земляцтва. Решта первинних об'єднань такі документи не надали.

Чи міг хтось у Халимоновому, мальовничому селі під Бахмачем, уявити, що непосидючий, охочий до слова й пісні хлопчина, син колгоспної ланкової Віри Максимівни й механізатора Івана Степановича доросте колись до такого поважного чину? Щоправда, прізвище в них знаомите, від чогось світлого й вічного. Але зате нікого не було в військовому чині – хіба що в давні козацькі часи, так те треба ще досліджувати. Проте, Анатолій змалку марив армійським життям.

Після закінчення школи недовго попрацював у колгоспі, а тут і в армію пора. Так у містечку Богодухові й почалося сходження від рядового полкової школи до генерала, що командував великими військовими з'єднаннями. Дослуживши до демобілізації, вступив до Харківського вищого гвардійського танкового командного училища. Маючи свіжий диплом і звання лейтенанта, почав службу на Дніпропетровщині, де й став комбатом. Затим було навчання в військовій академії бронетанкових військ, де готувалася вже справжня еліта тодішніх збройних сил.

Під час наступного етапу служби командував полком у Нахичевані, готував воїнів для війни в Афганістані. І тут відкривається широке поле для різних злословів: мовляв, сам же не подався під ворожі кулі. Так, не був Анатолій Іванович у поплавлених від вогню горах Кандагару, бо не було наказу, зате полк його воював уміло й відважно. А в них із Ніною Михайлівною було вже тоді двоє дітей, Собора б не вагався й не вимолоував би спокійне місце в командування. Свій характер офіцер показав згодом, про що буде мова.

Було командування полком, служба начальником штабу мотострілецької дивізії в Баку. Кадрові офіцери – як перелітні птахи, навіть гірше – не вони самі, а їм міняють гніздо вищі чини. Так Анатолій Собора опинився в Забайкаллі, повернувся на Слобожанщину в Чугуїв. Тим часом у тодішньому Радянському Союзі наростали такі процеси, що й голову можна було загубити. Якраз у ті часи й стався різкий поворот у долі нашого земляка...

Генерал Собора вже обіймав посаду заступника командуючого – начальника штабу військ КДБ СРСР у Москві. Служив

там, куди його направили. А тут путч ГКЧП, вся тодішня країна вирує. І тоді в ті дні він зустрівся з головою служби безпеки В. Крючковим і попросився в Україну. Аргументи – там моя Батьківщина, там батьки, яким потрібна допомога. І це в той час, коли багато офіцерів уже зайнялися облаштуванням власної кар'єри в Росії, коли йому відкривалися великі перспективи. Спрацював клич рідної землі, де пролягли перші стежки, де й небо над головою вище й світліше.

Армія молодого держави народжувалася в муках, і він у цьому процесі не пас задніх. Служив на різних посадах у Чугуєві, в знаменитій навчальній частині "Десна", Артемівську, аж доки

не обійняв посаду заступника командуючого військами Північного оперативного командування в рідному Чернігові. Саме з міста над Десною він вирушав у гарячі точки планети. На рахунок Анатолія Івановича введена українського миротворчого контингенту в Косово, за цим відразу тривале перебування в Іраку, де не раз доводилося бувати під кулями партизанів (там загинуло 16 українців). Якби знайшовся хтось та відтворив у слові все пережите нашим земляком, вийшла б сувороповість про бойові будні людей, яким випало захищати мир під знаменом ООН. Ней-

мовірно важкі тривожні дні і ночі назавжди вкарбувалися в пам'ять генерала, як і трагічна доля іракського народу, що став жертвою міжнародних політиканів.

У листопаді 2004 року Собора повернувся до Чернігова, щоб незабаром перебраться до Києва й працювати на посаді заступника начальника генерального штабу – командувача сил підтримки Збройних Сил України. Та час брав своє, і в січні 2009 року він пішов у відставку.

Отже, можна сказати, що для нього почався час підведення підсумків. Та не такий Анатолій Іванович, не сидиться генералові вдома. Ось і нині працює заступником директора славетного заповідника в Пирогові. Звиклий до армійського порядку, він і там прагне зробити все, щоб чарівний куточок природи, безцінні експонати зберігалися й милували око людям. Бо то малий образ улюбленої України, до якої він повернувся після всіх світів. Ось і алею хоче створити, де б кожне із столичних земляцтв мало свої дерева з меморіальним каменем та відповідним написом на ньому. А ще ж бахмачани обрали його керівником земляцького районного відділення, оскільки Олександр Шевченко тяжко захворів. Думається, що молодий керівник із таким величезним досвідом подарує земляцтву не одну цікаву ідею, а рідна мала батьківщина буде ще більше гордитися таким славним земляком. Він же туди навідується досить часто, бо ще живі старенькі батьки, бо ще й ровесники не всі відійшли у засвіти й мріють почути трелі його гармошки чи задушевний спів.

Зрештою, вони з Ніною Михайлівною односельці, пройшли разом такі круті дороги, продовжили себе в гідних дітях – Володимир уже підполковник української армії, Світлана трудиться в прокуратурі, підтягується до діда з бабою і внук Вадим, який же непосидючий школяр. Словом, життя триває, і хто знає, чи не з'явиться в роду Собор ще один генерал, якому доведеться служити тільки рідній Україні.

Леонід ГОРЛАЧ

Генералами

Генералами не родяться – генералами стають. Якщо ставлять перед собою чітке завдання й розв'язують його чорною працею, не сподіваючись на манну небесну. Цей неписаний закон може підтвердити й наш відомий земляк генерал-лейтенант у відставці Анатолій Собора.

стають

Попри стрімкий сучасний час, відроджуються в Батурині славні автентичні традиції. Зокрема, Новорічні – колядування і щедрування. Віднедавна заповідник "Гетьманська столиця" відроджує ці давні християнські традиції у співпраці з Батуринським міським Будинком культури. Так відбулося і цього вечора, 13 січня. Два колективи організували благодійний тематичний вечір відпочинку для батуринців "Щедрівочка щедрувала".

Щедрий вечір у Батурині

Сценарій театралізованого дійства розробила директор Будинку культури Алла Коваль, реквізит сцени зібрано гуртом. Не обійшлося без Гоголівської Солохи, чорта, матері, Оксани – їх ролі блискуче зіграли працівники Будинку культури Алла Коваль, Марина Крутогорова, Вікторія Огівська. Традиційні зірки і Місяць, які спокою не дають вищевказаним персонажам особливо в таку ніч, були успішно вкрадені саме нечистою силою.

В п'ятох дівчат-подружок Оксани по ворожінню і щедруванню перевтілювалися молоді співробітніці відділу історії Гетьманства заповідника "Гетьманська столиця" – Марина Герасько, Олена Потребенко, Неля Коробейнікова, Людмила Білоус та Алла Башук. Старанно підготувалися дівчата до своїх ролей, насамперед підібрали автентичні старовинні костюми. Допомогли їм у цьому непростому завданні працівники відділу фондів заповідника. Корсетки, запаски, вишиті сорочки, фартухи, спідниці – ручної роботи, не схожі одна на одну – дозволили втілити образи в життя. Кілька разків намиста, стрічки – і хоч картину малюй з кожної!

Які в дівчат справи у щедрий вечір? Звичайно, ворожіння – чи довго ще дівувати? Саме обряд гадання на свічках і квасолі продемонстрували щбетухи глядачам. А далі, забравши з собою Оксану, побігли щедрувати!

Продовжив святковий вечір гурт щедрувальників на чолі з Маланкою (тут уже відзначилися старшокласники Батуринської ЗОШ І-ІІІ ст.) "Коза", "дід", хлопці – жартували, співали, звеселяючи серця присутніх, які обдарували їх солодощами. Особливо проявився талант комедійних акторів у Олександра Колісника, Єгора Загорулька, Артема Рошика, Костянтина Авули.

Дай Боже всім їм щастя та творчого натхнення в Новому році, щоб не згасала Віфлеємська зірка, щоб не забувалося своє глибоке коріння, яке пов'язує багато поколінь в один самодостатній, життєрадісний народ!

Наталія СЕРДЮК,

завідувач відділу науково-просвітницької роботи НІКЗ "Гетьманська столиця"

На світлий СПОМИН

Наш батько Олександр (Лесік) Пилипович Данилевський народився в мальовничому селі Хибалівка Куликівського району. 14 лютого йому б виповнилося 90 років.

Проїшовши свою тернисту дорогу, став ученим у галузі сільського господарства. Спочатку це була Хибалівська восьмирічка, потім середня освіта в Куликівській школі. Вищу освіту хотів здобути у Глухівському сільськогосподарському інституті. Але навчання було перерване війною. Він був закликаний до війська і брав участь у Великій Вітчизняній війні. Був командиром взводу. Коли молодих офіцерів кинули в бій – на гармати пішли танки. Серед бійців почалась паніка. А він вирішив використати зенітки в положенні лежачий ствол, що дало можливість протистояти танкам. Це був миттєвий розрахунок. Танкова атака була відбита. Батька було представлено до нагороди. Його забрали у Бакінське артилерійське училище викладати артилерійську справу.

Після війни батька залишали у війську. Але його душі було ближче ростити хліб, ніж воювати. Він писав листа на ім'я М.І. Калініна, тодішнього Голови Президії Верховної Ради СРСР. Його прохання задовольнили. Глухівський інститут на ту пору був зруйнований, тому продовжувати своє навчання він поїхав до Умані. Після закінчення Уманського сільськогосподарського інституту вступив до аспірантури. Успішно закінчив її і присвятив своє життя науковій та педагогічній діяльності.

Тут, в інституті, зустрів свою долю, нашу маму, Жуковську Ольгу Матвіївну, якій так само в цьому році виповнюється 90 років. Мама поділяла наукові погляди батька і допомагала йому в роботі. Передруковувала його статті на друкарській машинці. Шила пакети, в які розкладались зерна пшениці. Разом з батьком вони готували таблиці з кореневою системою різних рослин та ін. У моїх батьків була велика бібліотека. У своєму побуті вони часто користувались цитатами із творів Тараса Шевченка, Івана Котляревського та ін.

Батько підготував кандидатську роботу з бджільництва. Але факультет закрили і він по ній не захистився, а підготував ще одну кандидатську дисертацію "Агротехнічні особливості гніздових посівів дуба в південній частині Лісостепу УРСР", яку блискуче захистив.

Особливо плідно він працював над проблемою сівозмін. Підготував докторську дисертацію "Продуктивність зернобурякових сівозмін з різною структурою посівних площ в умовах Лісостепу". Але захистити не встиг. За тиждень до захисту його звалила тяжка недуга, яка на 59 році забрала життя. Однак і за цей недовгий час він встиг чимало зробити. У його доробку понад 200 наукових праць і статей.

Науковій роботі він віддавав більшу частину свого життя. Я ніколи не бачила, коли батько лягав спати. Коли я вставала вночі, то бачила, що в його кабінеті завжди горіло світло.

Він активно працював з молоддю. Підготував цілу плеяду науковців, серед яких і ті, що нині працюють в Уманському аграрному університеті.

Батько належав до тієї культурної інтелігенції, яка рухала науку. Педагогом і дослідником він був від природи. Коли я одного разу сказала, що хочу бути вчителькою, то почула у відповідь: "Якщо ти хочеш бути хорошою вчителькою, то, йдучи на урок, ти повинна знати у 10 разів більше, ніж маєш розповісти з того предмету".

Своїх батьків він називав на Ви.

Любив грати в шахи і шашки.

Любив українські народні пісні та пісні у виконанні Людмили Зікіної.

А ці рядки на світлий і теплий про нього спогад.

Надія ДАНИЛЕВСЬКА

НІЧ intermezzo

То була українська ніч. Такої ночі я вже давно не бачив. Темносине в зірочку небо величезним покривалом обинало землю. Велетні-деревя пригнулися над ставом, щоб пополоскати у воді свої химерні руки. А в самому ставку, наполовину зарослому лататтям і зтягнутому ряскою, намагалася сховатися синьоока безодня.

Роса – справжня роса, чиста, мов сльоза ангела, – виступала на буйних травах і обважнілому листі верболюзу.

Я зупинився, зачарований. Слухав цютливу тишу, що мільйонголовою музикою стверджує радість і щастя життя. І ніби в тон моєму здивуванню хтось наді мною ніжною скоромовкою вивів:

– Уй-уй-уй-уй-уй-уй!..

Це, мабуть, вивільга. А там далі за ставом трохі нерозбірливо поставив до когось своє настирне запитання одуд:

– Куди ти? Куди ти?

Чи, може, він для себе вирішує вічну проблему:

– Куди йти?

А в ставку з усієї сили зареготали жаби, то розважливо, переливчато, то в нестямному хоровавому піднесенні, час від часу перепочиваючи, щоб висловити чи співчутливий жаль, чи то подив:

– Кум! Кум! Ех-ех-ех-ех-ех-ех-Кум-м...

І раптом:

– Тьох! Тьох!..

То моє серце тьохнуло. Тьохнуло і завмерло. Забилось якимось радісним хвилюванням. В цю мить уся багатоголоса природа ніби притишкла, як притихає струнний оркестр, даючи волю першій скрипці.

Я слухав чарівного соліста зеленого гаю. Слухав, мимоволі затамувавши подих, і ні про що не думав.

Не думав про те, що мільярди закоханих і поетів, натхненних чарівною солов'їною мелодією, за тисячі років не змогли оспівати всієї краси і принадної сили цього маленького непомітного чарівника.

Я слухав і не думав про те, скільки років я вже не чув цієї пісні і для скількох людей вона заглушена залізним дзенькотом бурхливого міста. Усе моє ество зливалася з природою, серед якої я був і частиною якої відчував себе, тоді не усвідомлюючи цього.

Відчував безпосередність запаху росяної прохолоди, бачив темну глибину мерехтливо процякowanego неба, що розстелило над люстрою ставу килимову доріжку Чумацького Шляху. На повні груди вдихав чисте життєдайне повітря, і на душі ставало так легко й добре, ніби сама природа переливала в мене свої сили. Сили, не пригнічені стінами кам'яниць, промені далеких невідомих і загадкових світів, не засліплені вогнями лампівнів, духмяність запашних квітів і теплий вогкуватий запах рідної землі, не вкунтої мертвою сірістю асфальтобетону; легенький подих свіжого вітерця без

домішків кіптяви – усе було таке незвичне й таке гарне, що хотілося продовжити до нескінченності це п'янке єднання з природою, хотілося...

Та невже ж іще чогось хотілося?

Невже й суди, в солодкий плін відчуттів, просочилася гіркота незадоволення?

Я отямився. І пішов. Понад ставом, греблею, до кладки через рівчак, що колись був річкою, на якій стояв водяний млин, і мірошник Гаврило іноді катав нас, підлітків, на своєму човні. Нині на місці того млина одні палі стирчать із глею. А колись там був бурун, і в ньому риба водилася. Ми з братом ходили

тепла й чиста. І парує. Туман розстиляється по всьому річищу, Легкий холодок огортає тіло. Швидше б у хату погрітися...

Мати, як колись бувало, каганця засвітить, на карниз поставить. Дасть си-родою напитися. І тільки ти завалишся в завчасно розстелену постіль, дбайливо й ніжно вкутає, перехрестить непомітно і:

– Спи з Богом, синочку!..

Ось вона – наша хата. Із вишняка визи-рає. Третя від краю на хуторі. Не зустрічає мене радісним скавучанням Лахмет. Тільки над дорогою чатує єдина шула – сумний спомин колишніх воріт. Та густий куц липняку, що розріся на пні передчасно по-старілого й безглуздо зрізаного дерева.

Ми так любили ту липу! Вона була ніби символом нашої родини. Її рясний цвіт був такий запашний, так весело над нею роїли-ся бджоли! Ми ховалися в її вітах, коли гра-лися в жмурки, і зривали той цвіт для чаю на зиму від простуди.

А колись давно – мене ще й на світі тоді не було, – коли, як розповідала мати, з дому все вичистили, коли першою померла піврична моя сестричка, а старшенькі тільки почали пухнути, батько зцівав зі своєї липи кору, сплів з лика постоло – перші постоло в історії нашого козацького роду – і пішов шукати рятунку решті сім'ї...

А набагато пізніше, за моєї пам'яті, коли вже не було батька і нічого в нас не було, коли навіть лобода в городі й кропива в березі були з'їдені, липа самовіддано підгодовувала нас цілу весну й половину літа своїм лапатим листям.

Бідне дерево! Врятувавши нас, воно відтоді почало всихати. Зверху, гілка за гілкою. Як і наша родина, що танула й губилася по світах.

...Перед самим від'їздом із хутора я спіяв

свою липу.

Було так боляче й так тяжко, наче хтось лещатами вдупився мені в горло...

Нащо я хотів її знищити? Щоб не залишилося бодай німого свідка наших страждань? Чи щоб над нею ніхто інший не збиткувався?

Вона ж хотіла жити – і ожила десятками паростків, які куцисто звелися над матірним коренем. І це ще раз нагадало мені власну жадобу життя, успадковану від батьків наших.

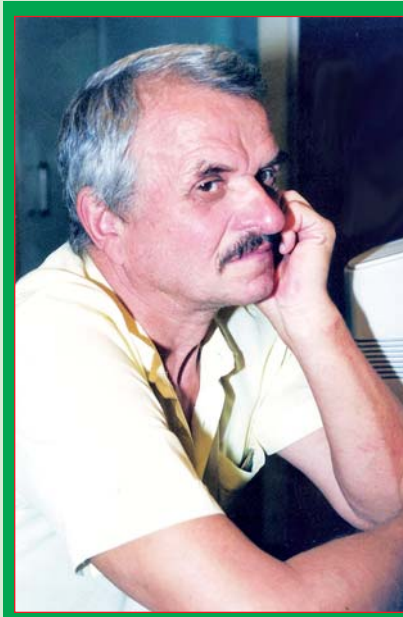
А хатина стоїть, загрузиши в землю, не білена з того далекого часу, вся заросла бур'янами. Віконця, забиті шалівками, вицвілими й потрісканими від часу, нагадують навіки запліснені очі мерця.

На мене дихнуло пусткою, мов з домовини.

Я відвернувся й побрів назад, навмання у темні ночі.

То була справжня українська ніч. Такої ночі я вже давно не бачив...

Гриць ГАЙОВИЙ
хутір Гай села Степанівки
на Менщині

І СМІХОМ, І СЛЗОЮ

Гриць Гайовий (Григорій Титович) – відомий журналіст, член Національної спілки письменників України, голова творчого об'єднання сатириків та гумористів столичної організації, автор багатьох поетичних книг. Проте, широко відомим він став як сатирик, хоча водночас наполегливо працює і як тонкий імпресіоністичний прозаїк. Читачі нашої газети уже встигли познайомитися з його сатиричними рядками, а от до потужних витоків його прозової лірики маємо можливість дотикнутися нині, коли наш земляк сягнув свого 75-ліття. З цієї нагоди колектив редакції приєднується до численних вітань нашому ювіляру.

вудити її. Щоб мати не знала, бо те місце вважалось нечистим, і всі його боялися.

Навіть тепер я йду – і мені стає страшно-вато. Дивна річ, давно я такого не відчував. Це не той страх, що огортає тебе, коли пробираєшся темним провулком неспокойного міста: там уся сила переливається в ноги, і ти хочеш бігти, мов навіжений, боячись зустріти людину; а тут ноги якимось віднімаються, відмовляються рухатись, і в голові таке неймовірне прояснення, ніби вона зовсім порожня, лише єдиною думкою заповнена: "Ні, це все дурниця, забобони: нічого тут немає..."

Але чому ти весь час про це думаєш? Спробуй щось інше взяти в голову – не виходить. Спливають на згадку безкінечні страховинні історії, почуті в дитинстві і, здавалося, назавжди забуті... Хоч і боязко, але кортить озирнутися: чи не стежить хтось за тобою? Чи не женеться? Але хто б міг тут стежити чи гнатися?..

Цс! Щось тріснуло. Ні, то гілка під ногами.

А ось і рівчак.

Сів на кладку, ноги у воду звисивши: така

Жінка

15 лютого виповнюється 23 роки з часу виведення радянських військ із Афганістану. Понад дев'ять років тривала ця безглузда бойня на чужій землі, 160 тисяч наших співвітчизників пройшло через пекло боїв, 2374 українці загинуло, а ті, хто залишився живим, і досі гоять фізичні та душевні рани. І серед них моя добра знайома Галія Лисякова, з якою й відбувалася нещодавно розмова...

на війні

– В ті роки жила я з донькою в кімнаті гуртожитку площею дев'ять квадратних метрів. Одержувала медсестринську зарплатню 90 рублів та ще 12 рублів аліментів.

Закінчила Світланка вісім класів і заявила, що в дев'ятий не піде – нахапала п'ять трійок. Моєю стежкою теж не хотіла йти – жебракування, як у матері. Та коли б навіть за-

хотіла вчитися в училищі, де взяти гроші на транспорт, одяг, їжу. На допомогу родичів нічого сподіватися. Отже, єдиний вихід – завербуватися на роботу за кордон. Проплакала цілу ніч, а далі у військкомат. Там якраз вербували фахівців у Німеччину, Монголію, Афганістан. Я й вибрала останній, бо там три оклади замість одного й два, а не три, роки служби. Ціле літо й осінь збирала різні довідки, після того ходила до військовиків питати, коли ж нарешті відправлять. А ті собі на умі, відмовчуються. Доки не віднесла єдину кришталеву вазу чиновникові. Через тиждень і викликали мене.

Перед відправкою застрахувалася на 10 тисяч рублів – якщо загину, донька буде забезпечена, купить квартиру, меблі, а я свій материнський обов'язок виконаю, бо дала ж їй життя...

Як стало мені відомо, було це в 1983 році. Опинилася Галія в Кабулі, де працювала в шпиталі інфекційному, виходжуючи поранених і хворих воїнів. Кривава війна дихала на неї також, бо і в самій столиці було неспокійно від душманських наскоків. Не було коли вгору глянути від важкої роботи, а що значило бачити страждання молодиків із рідного краю. Та думки про Україну, про доньку, яку залишила під опікою сестри Тамари, зігрівали душу, допомагали перетерпіти всі незгоди. І яким радісним було вертання додому в кінці 1985 року!

До самої пенсії Галія працювала медсестрою в Київському пансіонаті для ветеранів-інвалідів та в інституті нейрохірургії. Вийшла на пенсію. Та й зараз мужня жінка не може забути ті два страшних роки, коли мусила від безвиході кидатися в пекло війни. А ще про той час нагадують їй дві бойові медалі. Особливо в цю лютневу пору...

Надія КОЛЬЦОВА

ДОЛЯ

Ользі Василівні Сировій батьки подарували життя на Корюківщині. Василь Федотович пройшов фронти Великої Вітчизняної, повернувся інвалідом, але згодом закінчив столичний вуз і присвятив себе педагогічній роботі. Жуклянка Єфросинія Іванівна була багато років кращою дояркою радгоспу.

Від них і взяла донька любов до праці, доброту в людських стосунках, високе ставлення до малої батьківщини. Навіть після того, як успішно закінчила Шевченківський університет і залишилася в столиці, вона ніколи не пориває з далеким куточком Сіверщини, де вперше побачила сонце, почула пташиний спів, відчула гіркий піт хлібодарської роботи. Хоча, на перший погляд, природній талант вивів її на інший шлях, на якому цінується більше зерно мудрості. Її редакторський талант, високу філологічну підготовку одностайно визнали колеги з таких колись солідних видавництв, як "Веселка", "Техніка". Вона успішно виборювала чистоту рідної мови в нових суспільних умовах і в часописі "Православний вісник УПЦ", і коли керувала редакцією національного проекту "Золота книга української еліти" компанії "Євроімідж". Подейкують, що без її редакторського ока не може обійтися й популярний журнал "Наталі", бо чого б то в часи, коли людей поважного віку бездумно виставляють за двері різних організацій чи фірм, Ольга Василівна ось уже десять років виконує в колективі особливо знакомиту роль відповідального секретаря. Досвід все-таки річ не зайва...

А з якою відповідальністю ставиться вона до земляцьких справ! Її торкаються впритул і справи у школах рідного району, і сиротинці, знаходить час і редакцію районної газети навідати. І це в той час, коли на її тендітні плечі лягає весь огром домашніх справ. Доки був живий чоловік, Ольга Василівна не знала господарчих клопотів. Тепер же все ускладнилося неймовірно. Хоч давно вже стали дорослими доньки Мирослава й Марійка та син Вітольд, так троє онуків на ноги спинаються, уваги вимагають повсякчас. Добре, що всі живуть дружним родом-родиною, а гуртом, як то кажуть, добре й батька бити.

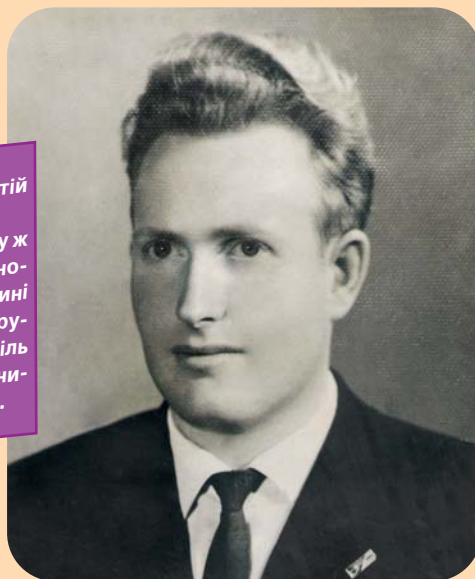
Давно нема в неї й батька. А от матір, Єфросинія Іванівна, має намір невдовзі 90-річний ювілей справити. На зиму, коли в Жуклі холодні вітри дмуть, забирає донька стареньку до Києва, а от як тільки весняне сонце пригріє, дня не проходить, щоб не лунало в квартирі: вези, доню, мене додому, там ще друзі лишилися, там чисте рідне повітря, настояне на живиці, там і згадки оживають про літа далекі й близькі.

Тоді Ольга Василівна запрягає свого "горобчика" (так жінка називає автомобільчик "Ланос") і вирушає в пам'ятну дорогу до рідного порога, до тих місць, де починалося її многотрудне цікаве життя, віддане людям. І добре, що воно продовжується, мінуючи чергові ювілейні дати.

Ілля БОРИСЕНКО,
Заслужений журналіст України

Святий Миколай у Матіївці

У далекому 1941 році народився в с. Матіївці Батуринського району в простій селянській родині Бондаренків син, якого назвали Віктором. В 7 років пішов до восьмирічної Матіївської школи, навчаючись в якій, відразу ж проявив себе як здібний і старанний учень. Особливо блискуче давались йому іноземні мови та історія. В німецькій мові він був найуспішніший учень класу. В родині були ще й менші діти, батькам-колгоспникам не дивлячись на юний вік, два роки поспіль додні грошей не платили. Тому Віктор, не дивлячись на юний вік, два роки поспіль працював підсобником на будівництві дороги і моста через річку Сейм. Таким чином допомагав родині вижити в скрутні часи, бо прагнув насамперед навчатися.

У 1956 році став учнем Батуринської середньої школи, яку успішно закінчив і відразу блискуче здав іспити і вступив до Київського педагогічного інституту іноземних мов на факультет романо-германської філології. Завжди проявляв активність в студентських справах, займався спортом. В 1963 році, після успішного закінчення інституту, вступив до аспірантури. Досконало оволодів німецькою, англійською і французькою мовами, мав ступінь кандидата філологічних наук. Але його невгамовна натура прагнула більшого. Тому вже тоді почав займатися ще й краєзнавчою роботою, досліджуючи насамперед історію Батурина та його околиць.

Після закінчення аспірантури в 1968 році як кандидат філологічних наук був направлений на викладацьку роботу до Московської військової академії. Одночасно працював перекладачем на секретному військовому заводі.

Не дивлячись на віддаленість від рідного краю, не перестав любити і досліджувати його. Хоча в ті часи було досить непросто і навіть ризиковано це робити. Але він збирав матеріали, працював в бібліотеках, архівах, спілкувався з іншими краєзнавцями, збирав спогади старожилів, мав дружні стосунки з тодішнім головою Батуринської селищної ради О.Згурським, уродженцем Батурина, краєзнавцями М.Шклярем, О.Кодаковим, М.Скоканом та іншими. (Нагадаємо, що музею в Батурині на той час ще не було). Назбирав матеріалів об'ємом на цілу книгу. Мріяв її видати, але це виявилось неможливим. Кричуща правда про Батурин не подобалась пильним цензорам. Адже Батурин традиційно вважався символом спротиву Російській імперії, і тому радянська ідеологія, яка по суті була правонаступницею імперської, всіляко знищувала будь-яку згадку про Батурин. Тому в цих умовах Віктор Миколайович вирішив надрукувати цикл історичних нарисів про Батурин та околиці, який назвав "Батуринська старовина". Цілих чотири роки – 1970–74 – ці нариси виходили на шпальтах районки. Їх з цікавістю читали передплатники газети, адже на той час про Батуринську історію практично більше ніде було прочитати. Темі його публікації були дуже широкі – "Історія виникнення Батурина", "Похід Карла XII на Україну", "Кочубей і Іскра" та інше. Звичайно, відчувалась в цих статтях радянська заідеологізованість, особливо там, де йшла мова про історію гетьман-

ства, зокрема, біографія Гетьмана І.Мазепи, Микола-Крупницький монастир, церкви – Покровську та Воскресенську, але вже сам факт публікації був дуже сміливим. Мріяв Віктор на всю Україну сказати правду про Батурин, а на гонорар від книги придбати в Батурині садибу, посадити фруктовий сад, завести пасіку, щоб по закінченні трудової кар'єри жити на рідній землі, яку завжди любив. Але цим мріям не суджено було збутися. Підступна хвороба забрала його в розквіті життєвих і творчих сил. Помер він 12 червня 1984 року у віці 43 років в місті Дубно, що в Підмосков'ї.

ства, зокрема, біографія Гетьмана І.Мазепи, Микола-Крупницький монастир, церкви – Покровську та Воскресенську, але вже сам факт публікації був дуже сміливим.

Мріяв Віктор на всю Україну сказати правду про Батурин, а на гонорар від книги придбати в Батурині садибу, посадити фруктовий сад, завести пасіку, щоб по закінченні трудової кар'єри жити на рідній землі, яку завжди любив. Але цим мріям не суджено було збутися.

Підступна хвороба забрала його в розквіті життєвих і творчих сил. Помер він 12 червня 1984 року у віці 43 років в місті Дубно, що в Підмосков'ї.

В заповіднику "Гетьманська столиця" зберігаються вирізки з газети "Радянське село", фотографії, спогади рідних, а також рукописи, які передала до нашого закладу рідна сестра Віктора Миколайовича Галина.

До 70-річчя з дня народження краєзнавця керівництвом НІКЗ "Гетьманська столиця" було ухвалено рішення зібрати статті В.Бондаренка про гетьманську столицю, упорядкувати і опублікувати їх окремою збіркою. Окрім фондової колекції заповідника, на цей предмет було опрацьовано державний архів Бахмацького району. Майже рік тривала кропітка наукова робота (упорядники видання Л.Г.Кіяшко і Ю.А.Блажко) – і ось мети досягнуто – збірник накладом 1000 примірників вийшов з друку!

До Дня Святого Миколая заповідник "Гетьманська столиця" спільно з Бахмацькою райдержадміністрацією організував благодійну акцію для мешканців села Матіївка. Заступник генерального директора заповідника Любов Григорівна Кіяшко презентувала збірник "Батуринська старина" та передала для Матіївської сільської бібліотеки від "Гетьманської столиці" підбірку книг на історичну тематику, календарі на 2012 рік, а також усім бажаним сам збірник "Батуринська старина". Далі до слова запросили сестру Віктора Миколайовича Галину Миколаївну Бондаренко, сільського голову В.Побожого, односельців, учнів Матіївської школи, багаторічного фотокореспондента з районної газети "Голос Присейм'я" Б.Бобришева. Згадали незлим тихим словом всіх, хто мав сміливість досліджувати історію Батурина, коли це було навіть небезпечно.

Заступник голови Бахмацької районної державної адміністрації з гуманітарних питань В.Мельник та начальник відділу освіти РДА П.Полянський подарували комп'ютер Матіївській школі, книгу "Божі заповіді" та кожній присутній дитині – новорічний кондитерський набір. Діти в вручили шановним гостям коровай на вишитому рушнику та дали концерт з віршами і піснями про рідний край. Захід відбувався в експозиційній залі Матіївського Будинку культури, де серед численних світлин визначних земляків чільне місце займала світлина Віктора Бондаренка.

Наталія СЕРДЮК,

завідувач відділу науково-просвітницької роботи НІКЗ "Гетьманська столиця"

У Чернігів на навчання прибувала й молодь з повітових міст. Між учнями різних учбових закладів зав'язувались знайомства, встановлювались дружні взаємини, виникали молодіжні компанії. І навіть по завершенні навчання ці зв'язки не тільки не припинялися, але для багатьох випускників, котрі, вже будучи студентами, роз'їжджалися по великих університетських містах Росії, ще більше зміцнювались. Так, у вищих навчальних закладах створювались земляцтва. Особливо дієву роль ці студентські об'єднання відігравали у рідному місті, куди приїздили молоді люди на канікули з різних куточків країни.

Важливо наголосити, що студентські земляцтва після багатьох років заборони були легалізовані лише на початку ХХ століття.

Тому, на нашу думку, сучасному читачеві буде цікаво ознайомитися з цією важливою сторінкою побуту і громадського життя дореволюційного студентства із спогадів одного з учасників Чернігівського студентського земляцтва Сергія Миколайовича Лапіна, котрі збереглися у сімейному архіві.

Лапін С.М. (1892–1958) народився в Чернігові в родині зубного лікаря. Закінчив медичний факультет Київського університету, Ленінградську військово-медичну академію. Служив у лавах Радянської армії (військовим лікарем (отоларингологом) упродовж 28 років. Жив у Проскурові, Києві, Чернігові і Харкові.

Під час війни обіймав посаду заступника начальника Харківського військового шпиталю. З початком наступу німців на Харків евакуювався із шпиталем у м. Барнаул (Росія) як його начальник. У Новосибірському військовому окрузі очолював санітарне управління. Нагороджений орденом Червоного прапора, орденом Леніна, медалями. Демобілізувався у чині підполковника медичної служби. Життєвий шлях завершив у Харкові.

У "Спогадах" згадуються імена багатьох ровесників автора, котрі відіграли певну роль у громадському, науковому і культурному житті не лише Чернігова, а й країни. Можливо, ці імена знайдуть відгук у старожилих-чернігівців або їхніх родичів, що дасть можливість відкрити забуті сторінки в історії рідного міста.

"Для великої групи студентства в роки, що передували Жовтневій революції, матеріальні витрати на освіту були справді непосильні. І для надання допомоги товаришам, що мали потребу, студентські земляцтва удавалися до пристрою так званих студентських вечорів як в містах по місцю навчання, так і постійного місцепроживання. Чистий збір від таких вечорів йшов на сплату навчання і для підтримки прожиткового мінімуму найменш забезпечених...

Кияни завчасно бронювали краще на той час приміщення Дворянських зборів, запрошували артистів з Київської опери і складала ядро організаторів вечора...

Уся робота з улаштування вечорів виконувалася виключно студентською молоддю, що з'їжджалася на зимові канікули до рідного Чернігова. Навіть для обслуговування гардеробу створювалася "героїчна бригада", учасники якої були позбавлені можливості брати участь у веселоощах. Проте їхня робота вносила до загальної каси значні кошти. Буфет, подання самоварів, миття посуду, прибирання зали

наступного дня, – все це виконували самі студенти охоче, весело і дружно.

Попереднє поширення квитків, продаж художньо оформлених програм, буфет, продаж кольорів, цукерок, шампанського долучали до загальної каси чималі на той час кошти. Після зведення балансу в "Чернігівському слові" друкувався грошовий звіт, підписаний відповідальним розпорядником вечора.

У квітні 1913 р. помер М.М. Коцюбинський. Це сталося якраз під час великодніх канікул, коли до Чернігова з'їхалися студенти, правда, незначне число, та й то – виключно кияни. Не відгукнутися на смерть такого відомого письменника, як М.М. Коцюбинський, ми, ясна річ, не могли. На труну померлого письменника був покладений вінок "від студентів і курсисток Чернігова" з яскраво-червоною стрічкою, що виділялася на тлі чорно-білих написів. Поліція заборонила нести вінки спереду поховальної процесії, і їх розмістили навкруги труни на катафалку. На похованні, що носило суспільний характер, на знак пошани до пам'яті покійного і для уникнення можливих ексцесів, було прийнято оточувати труну та близьких і родичів, що йшли за нею, живим ланцюгом. Коли процесія рушила від будинку М.М.Коцюбинського по Великій Сретенській вулиці у бік Троїцького монастиря, де на Болдиній горі вже була викопана могила, труну оточував живий ланцюг. Деяку частину цієї траурної дороги пройшов і я разом з Чесей Яновським.

Проте перенести "крамолу" у вигляді червоної стрічки нашого вінка, що спускалася, черговий помічник пристава не міг і, підійшовши до труни, намагався заховати стрічку між вінками. Але студенти в той час виділили двох студентів, щоб знову розпустити яскраво-червону стрічку. Така мовчазна боротьба продовжувалася доти, доки вінок не був покладений на свіжий могильний горб біля столітнього дуба, звідки відкривався чудовий вигляд на Святе і Задесення – останній притулок видатного українського письменника."

Юрій РУСАНОВ,
доцент Чернігівського Національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

Студентське земляцтво Чернігова початку ХХ століття

Чернігів кінця ХІХ і початку ХХ ст. був губернським містом. Він славився своїми культурними та історичними пам'ятками, православними церквами і монастирями, а головне, був зосередженням значного прошарку інтелігенції, талановитих і освічених людей.

Визначальна Величальна Андрію Пінчуку

*Від Первозванного Андрія
І до Андрія Пінчука
Живе в дівчат жагуча мрія
Якось приборкають козака.
Вони і вчора не дримали,
Не пригортали подушки,
Бо попід стелою літали
І черевики, й чобітки.
Вони опівночі гадали,
І умлівали при свічках,
Вони б і Пінчука гойдали
На теплих лагідних руках.
Але Андрій – душа правдива,
Шанує волю над усе,
Тому душа його манлива
Завжди в похід коня пасе.
Його шукали у столиці,
А він – у рідні Марківці,
Де пишнотілі молодиці,
Де тяжко від його рушниці
Тремтять лисиці і зайці.
Він добре в Україні знайий.
А як під чарку заспів,
То й тезко славний*

Первозванний

*Від насолоди умліва.
Він у земляцтві в добрім чині
Згуртовує бобровичан,
Рясний на справи доброчинні,
Як рідний сад, його талан.
Позаду в нього літ немало,
А придивись – так наче й ні,
Бо козакові не пристало,
Щоб шабля скніла на стіні.
Хоча суди і пересуди
В минуле відійшли уже,
Та добре знають наші люди,
Що він їх душі вбереже.
Що він при шаблі і рушниці,
Що на коні долає путь.
А що гадають молодиці,
Дівчиці гожі і вдовиці
У Марківцях і у столиці –
Нехай ще трохи підождуть.
Бо ми у день оцей жаданий
За нього вип'ємо до дна.
Нехай Андрій наш*

достославний,

*Немов біблійний Первозванний,
Нас біля столу поєдна.*

Леонід ГОРЛАЧ

До економічної кризи я голився щодня. Тепер доводиться на лезах економити. Так і виросла борода. Сива.

Кажуть, сивина в бороду – біс в ребро. Вирішив і я, про всяк випадок, перевірити свої ребра. Бо стали чомусь боліти. Може, й справді в якомусь засів біс? Ребра спереду обстежив сам. Нічого не намацав. А зі спини мої руки ребер не дістають. Вже не гнуться. Потерся спиною об одвірок – безрезультатно. Невже, ігноруючи сивину, біс у моїх ребрах так і не оселився?

З цікавості розпитав своїх ровесників – чи не відвідував їх біс з посивінням бороди. Петро і Степан зізналися, що такі бувало. Іван (бородань зі стажем) нічого не пригадав, зіславшись на застарілий склероз. А Пилипа і питати нічого – у нього борода ще з юності чомусь не росте. З дружиною сумнівами не ділився, бо ж у жінок ребра є, а бороди нема.

Може, думаю, хитрий біс поміж ребер проскочив та й застряг десь у печінці або шлунку. Так у печінці йому місця точ-

но немає. Там давно вже сидять "економічно обґрунтовані" тарифи на житлово-комунальні послуги, ціна на мінімальний споживчий кошик та перманентні розбірки вітчизняного політбюро. У моему шлунку він теж довго б не протримався. Через високу кислотність сам став би лише харчовою добавкою.

Перш, ніж вдатися до сеансу екзорцизму, сховався до рентгенолога. Рентгенівська плівка біса ні в ребрах, ні поміж ребер також не виявила.

Може, у мене патологія? Може, улюбленого бісом ребра не вистачає? Гуртом перерахували ребра у Петра і Степана. Тричі. Кількість співпадає з моїми. Знайомий хірург припустив, що це бісові інопланетяни вві сні поцупили моє безцінне ребро, а мені якийсь протез вставили.

Щоб перехитрити нечисту силу та убезпечити надалі свої ребра, сиву бороду пофарбував. Хай тепер вертлявий біс вирішує свої проблеми без мене.

Валерій ДЕМЧЕНКО

Сивина в бороду – біс в ребро

Про вирваних із строю

Ось уже третім виданням виходить документальна повість-рекієм, авторами якої є Лариса Махіна та Юрій Русанов. Вона має крилату назву "...А превратились в белых журавлей", яка належить поету Расулу Гамзатову. Книга унікальна своєю жорстокою правдою про химерну війну в Афганістані, яка відібрала життя тисяч безневинних юнаків із колишнього Радянського Союзу, у тім числі і з України. Серед них був і випускник Чернігівської школи №27 18-річний Олег Шаповал, якого із Юрієм Русановим особливо зблизили воєнні будні. Сам Юрій Анатолійович, незважаючи на зайнятість (він кандидат історичних наук, завідує кафедрою етнології і краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського педуніверситету), продовжує досліджувати той трагічний час, який не дає заснути донині тисячам "афганців".

ОТЧИЙ ПОРІГ

**Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО**
**Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ**
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.**

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**.
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 3000.